

W dokumencie *Edukacja dla wszystkich*, resort edukacji przedstawił planowany kierunek zmian w zakresie poprawy dostępności jednostek oświatowych.

Jak czytamy w modelu proces nauczania-uczenia się może przebiegać efektywnie jedynie wówczas, gdy zapewnione są warunki bezpiecznego pobytu dzieci/uczniów w przedszkolu/szkole/placówce, a przestrzeń fizyczna pozbawiona jest barier utrudniających lub uniemożliwiających im aktywny udział w zajęciach oraz zaspokajanie potrzeb (m.in. związanych z higieną osobistą, posiłkiem czy odpoczynkiem). Budynek, pomieszczenia przedszkola, szkoły i placówki (w tym klasy, szatnie, łazienki, biblioteka, stołówka, sale zajęć, gabinety itp.), urządzenia (np. wyposażenie pracowni szkolnych), jak również otoczenie (np. boisko, plac zabaw), będą musiały być projektowane i modernizowane w taki sposób, aby zapewnić możliwość swobodnego wejścia do budynku, przemieszczania się oraz korzystania z pomieszczeń i otoczenia przedszkola/szkoły/placówki wszystkim dzieciom/uczniom, jak również nauczycielom i rodzicom, którzy również mogą mieć specjalne potrzeby w zakresie dostępu. Ciągi komunikacyjne będą musiały zostać pozbawione progów, a poręcze posiadają oznaczenia uwzględniające zróżnicowane możliwości percepcyjne, co będzie ułatwiało dotarcie do pomieszczeń i przemieszczanie się po budynku przedszkola/szkoły/placówki. W przypadku występowania barier, podejmowane są działania ukierunkowane na ich likwidację (np. zorganizowanie zajęć na parterze budynku, zapewnienie dostosowanego lub specjalistycznego oprzyrządowania, remont).

Szczegółowe rozwiązania zaproponowane w modelu:

- warunki zapewniające percepcję słuchową, eliminacja hałasu i pogłosu (m.in. poprzez wyciszenie pomieszczeń) oraz zapewnienie słyszalności dźwięków w odniesieniu do wielkości sali/klasy (zwłaszcza mowy i muzyki), także w przypadku osób używających protez słuchowych i aparatury do bezprzewodowego przesyłania dźwięków (np. pętli indukcyjnych lub systemów FM).
- prawidłowe warunki percepcji wzrokowej zapewnione mają zostać przez: właściwe oświetlenie, odpowiednią kolorystykę pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych oraz odpowiednią widoczność osób oraz materiałów i pomocy dydaktycznych (wyraźny druk, czytelne ilustracje, dostęp do pomocy optycznych i elektrooptycznych, materiałów brajlowskich itp.). Zastosowanie odpowiednich wypukłych znaków informacyjnych i ostrzegawczych na podłogach przy przejściach, schodach i windach oraz napisów informacyjnych w systemie Braille'a na drzwiach pomieszczeń.
- zapewnienie dostosowanej do potrzeb wszystkich dzieci i uczniów przestrzeni do aktywności ruchowej oraz odpoczynku zarówno pomiędzy zajęciami, jak i podczas zajęć.
- dostosowane łazienki oraz dostępność miejsca umożliwiającego dokonanie czynności higienicznych, pomiaru cukru itp.
- zapewnienie przestrzeni do spożycia posiłków, nie tylko w przedszkolach i szkołach podstawowych, ale także w szkołach ponadpodstawowych oraz prowadzących kształcenie ustawiczne. Posiłki muszą być zdrowe i uwzględniać dostępność dla wszystkich osób, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub posiadających szczególne potrzeby żywieniowe (np. wymagających specyficznej diety, sposobu przygotowania lub podawania posiłków).
- zapewnienie każdemu odpowiedniego do potrzeb miejsca pracy podczas zajęć, np. odpowiednio dostosowaną ławkę/stolik do pracy (np. z odpowiednio zabezpieczonymi obrzeżami zapobiegającymi spadaniu przedmiotów, antypoślizgową powierzchnią, regulacją nachylenia blatu), miejsce do siedzenia (np. z możliwością regulacji kątów i głębokości siedzenia, podpórkami na stopy, stabilizatorem głowy itp.), wyposażenia w nakładki ułatwiające pisanie,

podpórki pod książki, odpowiednio dostosowany sprzęt komputerowy itp.

- dodatkowo powinny zostać zapewnione np. notatki, tłumaczenia na język migowy, zapisywanie symultaniczne, dostęp do podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych oraz informacji na stronach internetowych przedszkola/szkoły uwzględniających szczególne potrzeby w zakresie dostępności.

Doprecyzowanie wymagań w zakresie zapewnienia dostępności procesu nauczania-uczenia się, ich operacjonalizacja oraz pilotaż ma nastąpić w ramach projektu pn. „Przestrzeń Dostępnej Szkoły”.

W dokumencie przewidziano także opracowanie instrumentu finansowego w postaci dotacji celowej na dostosowanie przestrzeni szkolnej do potrzeb ucznia, który doświadcza znacznych ograniczeń w funkcjonowaniu, jak również doposażenie jego stanowiska pracy w niezbędny sprzęt i środki dydaktyczne. Podstawą do ustalenia wysokości niezbędnych środków i otrzymania dotacji ma być ściśle określona lista działań, jakie muszą zostać podjęte w celu zlikwidowania barier w przestrzeni szkolnej oraz doposażenia stanowiska pracy tej osoby uczącej się w sprzęt i środki dydaktyczne, co nastąpi w procesie diagnozy, która (zakłada się) będzie formalnym warunkiem wystąpienia z wnioskiem o dotację.